

Regeringskansliet
Justitiedepartementet, Straffrättsenheten

Yttrande över promemorian ”Straffrättsliga bestämmelser till skydd för EU:s finansiella intressen” (Ds 2018:34)

Åklagarmyndigheten tillstyrker utredarens förslag med några kommentarer.

Inledningsvis noteras att SEFI-direktivet avser straffrättsliga bestämmelser om bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen. I Sverige handläggs dessa typer av mål av åklagare hos Ekobrottsmyndigheten (jfr ÅMR 2017:1 och EBMR-R 2017:5). Åklagarmyndigheten har samrått med Ekobrottsmyndigheten inför angivande av remissvar och ansluter sig till vad Ekobrottsmyndigheten anför i sitt yttrande.

Utifrån ett kriminalpolitiskt perspektiv finns det anledning att notera följande.

Genom föreslagna ändringar i 9 kap. 3 b § brottsbalken och införandet av det nya brottet grovt subventionsmissbruk – med en straffskala motsvarande andra grova förmögenhetsbrott – uppfyller Sverige de minimikrav på definitioner av brott och påföljder som följer av SEFI-direktivet. Vid varje ny straffbestämmelse är det dock angeläget att begrepp och kvalifikationsgrunder för ett grovt brott används på ett enhetligt sätt vid jämförelse med andra liknande brottstyper. Det ligger närmast till hands att jämföra grovt subventionsmissbruk med grovt bedrägeri, grov förskingring, grovt skattebrott och i viss mån grovt bidragsbrott.

Åklagarmyndigheten delar utredarens uppfattning att tydliga kvalifikationsgrunder ger bättre vägledning för tillämparen och kan bidra till en mer differentierad straffmätning (s. 53). Det är av största vikt att det står klart vilka förfaranden som avses fångas upp som grova subventionsmissbruk. I förslaget omnämns endast två omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om brottet är grovt. Kvalifikationsgrunden ”betydande värde” är allmänt vedertagen och avser enligt praxis värden överstigande fem prisbasbelopp (227 500 kr år 2018). Begreppet ”av särskilt farlig art” utvecklas

emellertid inte närmare av utredaren och i författningskommentaren anføres endast som exempel att gärningspersonen visat särskild förslagenhet t.ex. genom att använda falska eller osanna handlingar för att dölja brottet (s. 78). Vid stöld och förskingring finns motsvarande kvalifikationsgrund, dock med en delvis annan innebörd än den som beskrivs i promemorian. Jämför även Egendomsskyddsutredningens uttalande att hänsyn till systematisk brottslighet kan tas inom ramen för rekvisitet ”av särskilt farlig art” (SOU 2013:85 s. 270). Detta utvecklas närmare av Högsta domstolen i domen ”De upprepade skattebrotten” den 13 juli 2018 i mål B 4680-17 p. 13. I sammanhanget kan även noteras den pågående utredningen ”Straffrättsliga åtgärder mot organiserad tillgreppsbrottslighet” (Ju2018/00533/LP) där systematiska inslag i stöld- och häleribrottslighet är föremål för närmare överväganden.

Kvalifikationsgrunder i en straffbestämmelse är visserligen endast exempelfierande och en bedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet ska alltid ske. I det fortsatta beredningsarbetet kan emellertid finnas skäl att överväga om begreppet ”särskilt farlig art” behöver tydliggöras ytterligare samt skulle andra tänkbara kvalifikationsgrunderna kunna övervägas, exempelvis ”hänsynslös art”, ”inneburit synnerligen kännbar skada”, ”förfarandet ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning”.

Detta beslut har fattats av vice riksåklagaren Kerstin Skarp efter föredragning av kammaråklagaren Yvonne Brandell. I den slutliga handläggningen av ärendet har också tf. rättschefen Hedvig Trost och vice överåklagaren Astrid Eklund deltagit.

Kerstin Skarp

Yvonne Brandell

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättsavdelningen

Biblioteket

Lotta Myrén, chefssekreterare